

תת"ע 2102/05/17 - מדינת ישראל נגד זאמל עודאי

בית משפט השלום לתעבורה בחדרה

תת"ע 2102-05-17 מדינת ישראל נ' זאמל עודאי
בפני כבוד השופט אלכס אחר

בעניין:	המאשימה	מדינת ישראל
		על ידי בא כוחה עו"ד עדי נויפלד
	נגד	
	הנאשם	זאמל עודאי
		על ידי בא כוחו עו"ד סמיר מרעי

הכרעת דין

בפתח הכרעת הדין וכמצוות ס' 182 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, אני מודיע כי החלטתי לזכות את הנאשם מביצוע העבירה בה הואשם בכתב האישום וזאת, כפי שיפורט להלן.

א. כתב האישום ותשובת הנאשם:

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום ולפיו, ביום **13.3.17** בשעה **09:28**, הרשה הנאשם לאדם אחר (להלן: "בלתי מורשה"), שאין ברשותו רישיון נהיגה תקף לסוג הרכב, לנהוג ברכב מנועי אשר בשליטת הנאשם וזאת, בניגוד לסעיף 10(ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה").

בתשובה לכתב האישום כפר הנאשם, באמצעות בא כוחו, וטען שלא התיר לבלתי מורשה לנהוג ברכב אלא נהג ברכב בעצמו בעת ביצוע העבירה (ר' בפרוטוקול, עמ' 1 שורות 12-13) והתיק נקבע לשמיעת ראיות.

ב. עיקר פרשת התביעה:

מטעם המאשימה העיד לפניי השוטר אשר עצר את הרכב והנאשם מר אריק ארגנטרו וכן הוגשו מספר מוצגים וביניהם הזמנה לדין וכתב אישום כנגד הנאשם, הודעת נהג תחת אזהרה, דו"ח עיכוב הנאשם, הזמנה לדין וכתב אישום כנגד הבלתי מורשה, דו"ח העיכוב של הבלתי מורשה וכן הודעת נהג תחת אזהרה של הבלתי מורשה.

עיקר עדות מר אריק ארגנטרו - כאמור, העד הוא השוטר אשר הבחין ברכב ועצר את הבלתי מורשה והנאשם. לדבריו, וכפי שציין בת/1 ובת/4, כאשר עמד סמוך לאי תנועה עם הפנים לכיוון צומת הכבישים 6403 ו-574, הוא צומת שער מנשה, הבחין בבירור בנהג הרכב ובנוסע הרכב מתחלפים ביניהם וזאת, לאחר שהבחין היטב בנהג הרכב כולל לבושו. לאחר שניגש אל הרכב, הנאשם הודה בפניו שהוא והבלתי מורשה אכן התחלפו, ואולם, לאחר ששוחח בערבית עם הבלתי מורשה שינה גרסתו וטען שלא נתן לבלתי מורשה לנהוג אלא שנפל לו הטלפון ולכן יצא מהרכב. השוטר העיד כי

בשעה שהבחין ברכב היה אור יום וכן שמיד בהגיעו לרכב, ניגש אל צד הנוסע, שם ישב מי שנהג טרם ההתחלפות (הבלתי מורשה - א"א) ולאחר שנטל ממנו את מספר הזהות שלו, ויידא במסוף וראה שהוא בלתי מורשה.

בחקירתו הנגדית, העיד השוטר שהנאשם ובלתי מורשה עמדו ברמזור אדום והוא שמר איתם על קשר עין רציף. בתוך כך, ראה את הנאשם והבלתי מורשה כאשר "יצאו שניהם מחוץ לרכב והתחלפו ביניהם" (עמ' 5 לפרוטוקול, שורה 22).

עיקר מוצגי התביעה:

במסגרת מוצגי התביעה, המאשימה הגישה את כתב האישום כנגד הבלתי מורשה (ת/4) בו נרשם על ידי השוטר ארגנטרו שבמועד הרלוונטי עמד בצומת "במרחק של 15 מטר בלבד מן הצומת" ואז הבחין ברכב בו ישבו הבלתי מורשה והנאשם ושהרכב "הינו הרביעי שהגיע לצומת" כאשר לפני רכב זה עמדו "רכבים פרטיים בלבד".

כאמור, המאשימה הגישה את ההזמנה לדין וכתב האישום של הנאשם (ת/1) וכן את הודעת הנאשם (ת/2) במסגרתה נחקר הנאשם באזהרה בחשד ל"הכשלת שוטר בכך שהתחלפת בנהיגה עם חבר שלך" (שם). במהלך חקירתו, טען הנאשם כי יצא מהרכב על מנת להרים את הטלפון שנפל מהחלון על הכביש "בטעות" (שם, שורה 29). לשאלת החוקר ענה הנאשם כי הרכב שייך לאביו של החבר וכי הוא אינו יודע האם לחברו יש רישיון מאחר ו"לא אכפת לי ממנו" (שם, שורה 21).

הבלתי מורשה אשר נחקר באזהרה בחשד לנהיגה ללא רישיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח בתוקף, ציין בחקירתו (ת/6) כי לא ישב במושב הנהג אלא שהנאשם "יצא מתא הנהג הסתובב ליד האוטו וחזר עוד פעם. נפל לו משהו לא שמתי לב דיברתי בטלפון" לשאלת החוקר, כאשר עמדו ברמזור, הנאשם אמר לאחר שנפל לו הטלפון (שם, ש' 16 - 20).

ג. עיקר פרשת ההגנה:

עיקר עדות הנאשם - הנאשם בחר להעיד וסיפר שהבלתי מורשה בא אליו, לנאשם "יש רישיון, בגלל שאין לו (לבלתי מורשה - א"א) רישיון הוא ביקש ממני שאנהג ברכב, הוא הלך לריאיון עבודה, ואני יש לי רישיון ולכן נהגתי, כשהגעתי לצומת הזו היה כמעט 4 רכבים והייתה משאית גדולה והייתי רחוק מאוד ממיקום השוטר, ובאותו זמן נפל הפלאפון ולקחתי את הפלאפון והוא קלט שהדלת של הרכב נפתחה ולכן הוא קלט שהתחלפנו וזה לא היה" (עמ' 6 לפרוטוקול, ש' 10 - 13). לדבריו, השוטר היה במרחק של 300 - 400 מטר ומשאית חסמה את שדה הראייה שלו.

בחקירתו הנגדית, סיפר שהבלתי מורשה ביקש ממנו לבוא אליו וטען שהוא זה אשר נהג ברכב אך בשל בלבול אמר קודם לכן שהבלתי מורשה הגיע אליו ולא להיפך. הנאשם זכר שהטלפון שלו נפל והוא הרים אותו אך לא זכר מאיזה צד נפל הטלפון ואמר שיכול להיות שהטלפון נפל מהצד של הנוסע, על אף שכאמור, לטענתו, הוא זה אשר נהג ברכב (עמ' 7 שורה 14). הנאשם הסביר זאת בכך שהתווכח עם הבלתי מורשה - חברו ואז חברו התעצבן וזרק את הטלפון של הנאשם על הרצפה וסירב להביאו.

עיקר עדות מר מואנס מרזוקל - העד הינו חברו של הנאשם, הבלתי מורשה שישב עם הנאשם ברכב ואשר נחשד בנהיגה ללא רישיון. לדבריו, הוא והנאשם לא התחלפו אלא שהנאשם פתח את הדלת ולקח את הטלפון שלו אך השוטר היה רחוק מדי מלראות וכדבריו, "רחוק, רחוק, לא ראיתי את השוטר" (עמ' 8 ש' 5).

בחקירתו הנגדית העיד כי הרכב שייך לאביו וכי הנאשם הגיע אליו ברגל. העד סיפר שכאשר הגיע אליהם השוטר, הם עצרו אחרי הרמזור וכי לנאשם "נפל הטלפון מהיד שלי. אני לקחתי את הפלאפון היה ויכוח, וזרקתי אותו מהדלת שלי. זרקתי אותו ככה לכביש" (עמ' 9 ש' 10 - 11).

ד. דין והכרעה:

לאחר ששמעתי את עדויות העדים שהעידו לפניי, הן במסגרת פרשת התביעה והן במסגרת פרשת ההגנה, והתרשמתי מהן ומהמוצגים שהוגשו לפניי אני קובע כי בסופו של יום המאשימה לא הצליחה לעמוד בנטל המוטל עליה בהליך הפלילי ולא הוכיחה את יסודות סעיף האישום. היינו, לא הוכח שהנאשם עונה על ההגדרה - מי שהשליטה על הרכב בידו.

סעיף 10(ב) לפקודת התעבורה קובע כדלקמן:

"בעל רכב ומי שהשליטה על הרכב בידו לא ירשה לנהוג ברכב למי שאינו רשאי לפי סעיף קטן (א) לנהוג בו, ובלבד שלא יהיה בעל רכב או מי שהשליטה על הרכב בידו, אחראי בעד נהיגתו על ידי אדם שאינו רשאי לנהוג בו, אם הוכיח שנקט בכל האמצעים הסבירים כדי שאותו אדם לא יוכל לנהוג ברכב".

סעיף 10 (ב) אינו קובע צורך בכוונה או בידיעה כי אם, שהנאשם ינקוט באמצעים סבירים הדרושים למניעת נהיגה של מי שהינו בלתי מורשה. **"אם לא נקט באמצעים אלה ואף התיר את הנהיגה, אם כי תוך אי ידיעה מבחינה עובדתית אם הנוהג מורשה או אינו מורשה לנהוג, הרי שעבר את העבירה, כי ידיעה אינה מיסודות העבירה"** (ע"פ 502/66 דויטש נ' מ"י, פ"ד כא(1) 347) והרי ידוע ומוכר שעבירה זו הינה עבירה מסוג אחריות קפידה (עניין דויטש וכן רע"פ 4936/12 האני נ' מ"י) ניתן ביום 27.6.12 [פורסם בנבו].

על מנת להרשיע בעבירת אחריות קפידה די בהוכחת היסודות העובדתיים ואין צורך בהוכחת יסוד נפשי.

אדגיש כי עדות השוטר ארגנטרו נמצאה אמינה ומהימנה בעיניי ומצאתי שיש לקבל את עדותו בפניי המתיישבת עם נסיבות המקרה כפי שתיארן בדוחות השונים. מקובל עליי כי השוטר עמד מרחק מטרים בודדים מהצומת וההרכב, שכפי שנאמר הן על ידי עד התביעה והן על ידי עדי ההגנה, היה הרכב הרביעי ברמזור. כן מקובלת עליי עדותו שהבחין בבירור בנאשם ובבלתי מורשה מתחלפים ביניהם ואף מצאתי שגרסת עדי ההגנה סתורה, הפוכה לאשר טענו בחקירתם ותלושה מהמציאות.

הנאשם אשר אמר שאיננו יודע האם לחברו יש רישיון מאחר ולא אכפת לו ממנו, עשה מאמץ רב עבור אדם שלא אכפת לו ממנו בנהיגה עבור חברו **"כמעט עד נתניה"**, אם אקבל את גרסתו שהוא זה אשר נהג ולא את פליטת פיו שחברו הוא זה אשר הגיע אליו. כמו כן, טען שאינו יודע האם חברו בעל רישיון בעוד שבפניי העיד שמאחר ולחברו אין רישיון הוא ביקש ממנו להסיעו.

יתר על כן, הנאשם לא ידע לומר מאיזה צד נפל מכשיר הטלפון שלו וטען שזה קרה בטעות בעוד שלאחר מכן שינה גרסתו וטען שחברו השליכו לאחר ויכוח ביניהם.

אף עדות חברו איננה סדורה ובעוד שבהודעתו טען כי לא שם לב שלנאשם נפל הטלפון מאחר והוא עצמו דיבר בטלפון שלו, הרי שבפניי העיד שבעקבות ויכוח זרק הוא את הטלפון של הנאשם החוצה מהחלון. כמו כן, אף הוא טען שהשוטר

שהבחין בהם היה רחוק.

כאמור, עדות הנאשם איננה אמינה ואף הסבריו אינם מתיישבים עם הגיונם הפנימי ואכן, נראה שעדותו ועדות הבלתי מורשה אינן סבירות וניסיונות הנאשם להרחיק עצמו מן העבירה גסים ומועצמים. מכאן, שהמאשימה הוכיחה כי הנאשם והבלתי מורשה התחלפו ביניהם וכי הנאשם ידע שחברו בלתי מורשה לנהיגה.

עם זאת, הנאשם נחקר באזהרה בעבירה של הכשלת שוטר בלבד.

ואולם, הכשלת שוטר איננה העבירה בה הואשם הנאשם כי אם שהתיר לאחר שאיננו בעל רישיון נהיגה לנהוג ברכב אשר **בשליטתו**. כלומר, אין די בהוכחת ההתרה ובהוכחת נהיגתו של בלתי מורשה אלא נדרש אף להוכיח כי הנאשם הינו בעל הרכב או מי שהשליטה על הרכב בידו וזאת, המאשימה לא הצליחה להוכיח מעל לכל ספק סביר ולמען האמת, לא הצליחה כלל.

כפי שצינו הנאשם והבלתי מורשה, הרכב שייך לאביו של הבלתי מורשה כך שהנאשם איננו בעל הרכב. אם כן, האם הוא מי שהשליטה בידו? לטעמי, התשובה לכך שלילית.

חוק העונשין, התשל"ז-1977 מלמדנו בסעיף 1 את עקרון החוקיות וקובע **"אין עבירה ואין עונש עליה אלא אם כן נקבעו בחוק או על פיו"**. בלשונו של כבוד השופט (כתוארו אז) ח' כהן בע"פ 205/73 **רוס נ' מ"י**, פד"י כז(2) 365, 372:

"כלל גדול הוא בדיני עונשין: 'אין עונשין מן הדין'...לא מקל וחומר, ולא מגזירה שווה, ולא מכל היקש או אנלוגיה, אלא מן החוק הכתוב והחקוק בלבד. החוק הוא אשר יכול לעשות מעשה פלוני, על מרכיביו המוגדרים, לעבירה פלילית; ומה שלא עשה החוק בלשון ברורה ומפורשת, אין שום פרשנות ואנלוגיה והגיון יכולים לעשות. דברים מן המושכלות הראשונים הם, ואין צורך להאריך".

כאמור, בעבירה שלפניי, נדרש כי הנאשם יהיה "בעל שליטה ברכב". מיהו בעל שליטה ברכב הפקודה איננה מפרטת.

כפי שניתן ללמוד מהגשת כתב האישום הספציפי בנסיבותיו של תיק זה, דעתה של המאשימה היא כי בעל שליטה ברכב הוא כל אדם הנוכח ברכב, ולא נדרשת זיקה כלשהי שלו אל הרכב. די בכך שהוא ישב ברכב כאשר הוא יודע שנהג הרכב אינו מחזיק ברישיון נהיגה או לחלופין, די בכך שהוא מחליף עם הנהג הבלתי מורשה מקום אף שכאמור, קיימות עבירות ייחודיות לעניין זה.

פרשנות זו, אין בידי לקבל.

כפי שנאמר בע"פ 1777/04 **מסרי נ' מ"י** (פורסם בנבו):

"כידוע, בבוא בית המשפט לפרש דבר חקיקה, על בית המשפט 'ליתן למילותיו של דבר החקיקה אותה משמעות שהיא יכולה לשאת מבחינה לשונית. מכאן, שאין ליתן לשון החוק משמעות שהיא אינה יכולה לסבול. נמצא כי נקודת המוצא לכל בחינה פרשנית היא לשון החוק. היא קובעת את המסגרת אשר בתוכה תפעל התכלית החקיקתית': דברי פרופ' אהרון ברק בספרו 'פרשנות במשפט', כרך שני עמ' 97.

חוששני כי הפירוש שמבקשת המשיבה ליתן לביטוי האמור חורג אל מחוץ למתחם האפשרויות הלשוניות שלשוננו של הביטוי האמור 'סובלת'.

ואילו בדנ"פ 10987/07 מ"י נ' כהן (2.3.09 [פורסם בנבו]) נאמר מפי כב' השופט גרוניס (כתוארו אז) כך:

"המחלוקת העקרונית שנחשפה כבר בפסק הדין נשוא הדיון הנוסף היא בשאלה האם להפעיל כללי פרשנות אחידים בכל תחומי המשפט, או שמא במשפט הפלילי יש לנהוג בפרשנות שונה. דעתי היא, שבתחום הפלילי חלים כללי פרשנות שונים מאשר בכל ענף משפטי אחר. הדרך הפרשנית השונה מתחייבת לאור מהותו ותכליתו של ענף משפטי זה ולאור הפגיעה הקשה שהפעלתו עלולה לגרום. פוטנציאל הפגיעה בחירותו של אדם הטבוע בנשפט הפלילי חייב להוביל להתייחסות שונה בעת שבית המשפט נדרש להפעיל את דיני העונשין, להחילם ולפרשם. אין זה מקרה שהסעיף הראשון בחוק העונשין, תשל"ז-1977, משמיע לנו את העיקרון הגדול לפיו "אין עבירה ואין עונש עליה אלא אם כן נקבעו בחוק או על פיו". סעיף זה, יחד עם סעיף 3 לחוק, האוסר ענישה למפרע, מבטאים את עיקרון החוקיות.

מעיקרון החוקיות נגזר כלל חשוב נוסף, והוא כי על דיני העונשין לדבר בלשון ברורה ולהימנע משימוש בשפה מורכבת וקשה להבנה."

במקרה שבפניי, הסעיף אינו מדבר בלשון ברורה ולא ניתן להבין ממנו כי היתר לנהוג או החובה לנקוט בכל האמצעים הסבירים על מנת למנוע מאחר לנהוג כאשר אין ברשותו רישיון נהיגה, חל על נוסע, כפי שמשמע מהגשת כתב האישום שבפניי.

יתר על כן, מקום בו חפץ המחוקק להטיל חובה על הנוסע לנקוט בפעולה ולשאת באחריות למעשי הנהג או להימנע מעשיית פעולה, הרי שקבע זאת באופן מפורש (כך למשל **חובת נוסע להתקשר לגופי הצלה** - סעיף 1א64 לפקודת התעבורה, או הגדרת **ממונה על הרכב** לעניין שכרות - סעיף 64 לפקודה).

ניתן להניח שהמחוקק קבע את המונח מי שהשליטה על הרכב בידו בהתייחס לזיקה אל הרכב, אך שאיננה זיקת בעלות, דוגמת מורה לנהיגה או קצין בטיחות, קצין רכב וכו'. פירוש זה מתיישב עם התכלית החקיקתית וכן עם ההיגיון הבריא שמי אשר אחראי לרכב הוא אשר יכול להתיר או לאסור את נהיגתו של בלתי מורשה ברכב. פירוש אחר המאפשר ומחייב כל מי שנמצא ברכב לאסור או להתיר נהיגה לבלתי מורשה איננה מתיישבת עם לשון החוק, תכליתו ולטעמי אף לא עם דיני העונשין ועיקרון החוקיות המובילנו בקריאת עבירה פלילית אשר סנקציה עונשית בצידה.

למעלה מן האמור, המאשימה לא ביקשה לזמן את בעל הרכב, אביו של הבלתי מורשה, באשר להוכחת מתן היתר מטעמו לנהיגה זו של בנו הבלתי המורשה, או לחלופין, לכך שביקש מהנאשם לנהוג עבור בנו משום היותו בלתי מורשה ובכך נתן לנאשם הרשאה בלעדית לנהוג והפך אותו לבעל השליטה ברכב.

משלא נטען על ידי המאשימה מכוח מה וכיצד הנאשם הוא בעל שליטה ברכב, קל וחומר שלא הוכח מעל לכל ספק סביר, הרי שלא ניתן לקבוע כי הנאשם הוא מי שהשליטה על הרכב בידו ודרישה זו, היא מיסודותיה העובדתיים של העבירה.

סופו של דבר, לא מצאתי כי סעיף האישום בו מואשם הנאשם חל על הנאשם במקרה ייחודי זה ועל כן אני

מורה על זיכוי של הנאשם.

זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט המחוזי בחיפה.

ניתנה היום, י' אייר תשע"ח, 25 אפריל 2018, במעמד הצדדים.